

ETSG uzraudzības ziņojums par 2010. gadu

Kopsavilkums

Kopsavilkumu sagatavoja
***METIS GmbH* (autori: *Jürgen Pucher* un *Alice Radzyner*)**
Dokuments neatspoguļo Reģionu komitejas oficiālo viedokli.

Sīkāka informācija par Eiropas Savienību un Reģionu komiteju ir pieejama tīmekļa vietnēs <http://www.europa.eu> un <http://www.cor.europa.eu>.

© Eiropas Savienība, 2011

Atļauta daļēja pārpublicēšana, sniedzot tiešu atsauci uz avotu.

Kopsavilkums

Eiropas teritoriālās sadarbības grupas ir Eiropas juridiskās struktūras, ar kuru starpniecību publiskās iestādes īsteno pārrobežu, starptautisku un starpreģionālu sadarbību, un Reģionu komiteja sākusī regulāri uzraudzīt stāvokli ETSG jomā. Tā izveidojusi ETSG forumu, rīkojusi konferences un diskusiju sanāksmes, uztur visaptverošu tīmekļa vietni un regulāri gatavo uzraudzības ziņojumus, tādējādi liekot pamatu mērķtiecīgai pasākumu īstenošanai arī turpmāk. Atzinumā par Regulas (EK) 1082/2006¹ pārskatīšanu Reģionu komiteja kritiski novērtējusi ETSG jomā panākto, kā arī problēmas un attīstības izredzes. Atzinums ir ieguldījums Eiropas līmeņa diskusijā. Tomēr ir svarīgi arī apsvērt turpmākos soļus mērķtiecīga atbalsta ETSG iniciatīvām sniegšanā.

Izveidoto ETSG skaits ir pieaudzis, un vairākās vietās Eiropā šobrīd tiek veidotas daudzas jaunas ETSG. Kopā 27 Eiropas Savienības valstīs ir izveidotas vai šobrīd top aptuveni 30 ETSG, un grupās, kuru izveide jau pabeigta, iesaistījušās vairāk nekā 350 vietējo un reģionālo pašvaldību, kurās dzīvo 20 miljoni Eiropas iedzīvotāju. Izveidoto un izveides procesā esošo ETSG skaits joprojām ir pietiekami neliels, lai stāvokļa uzraudzību varētu veikt, izmantojot kvalitatīvo informāciju. Tieši sazinoties ar personām, kas strādā Eiropas teritoriālās sadarbības grupās, un ar paziņotāju iestāžu pārstāvjiem, tika paplašināta un padziļināta izpratne par attiecīgo jomu.

Tiesību normas un juridiskie jautājumi

Gandrīz visas dalībvalstis 2011. gada sākumā bija pieņēmušas valsts tiesību normas par attiecīgo jomu, un tikai trīs valstīs, kuru struktūra ir izteikti federāla, daļa tiesību aktu vēl nav pieņemta. Partneri no 11 dalībvalstīm ir pieņēmuši lēmumus iesaistīties Eiropas teritoriālās sadarbības grupās. Daudzas dalībvalstis jau guvušas pieredzi darbā ar ETSG juridisko instrumentu. Tomēr daudzām dalībvalstīm joprojām nav praktiskas pieredzes valsts noteikumu piemērošanā.

Pārskata izstrādē pirmo reizi piedalījušies arī paziņotāju iestāžu pārstāvji un tiesību jomas eksperti. Saistībā ar dažām ETSG varētu būt bijuši sarežģījumi saistībā ar paziņošanas procedūru, tomēr šīs izpētes rezultāti liecina, ka tas neattiecas uz lielāko daļu gadījumu. Ir svarīgi apzināties, ka sarežģījumi ir abpusēji. Faktiski varētu rasties arī neparedzēti ar ETSG darbību saistīti juridiski sarežģījumi, par kuriem jāveic juridisks novērtējums. Iestādēm ir labāk jāiepazīst un jāizprot to partneri kaimiņvalstīs, un dažos gadījumos dokumenti, ar kuriem iepazīstināja ETSG, liek secināt, ka to saturam jābūt precīzākam.

Abu pušu pieredze ļauj nepārprotami secināt, ka paziņošanas procedūru labāk īstenot kā uz dialogu vērstu procesu. Pienācīga dialoga veidošanos veicina vienkāršošana, kuras pamatā ir pieredze, un dialogs savukārt ir galvenais priekšnoteikums tam, lai juridiskā atzišana varētu notikt netraucēti un ātri.

ETSG iesaistītās personas ir ziņojušas par šādiem nozīmīgākajiem juridiskajiem sarežģījumiem:

- darbības uzsākšana aizņem ļoti daudz laika, jo nav juridiskās skaidrības. Paredzams, ka šī problēma tuvākajā nākotnē turpināsies, jo lielākajai daļai dalībvalstu vēl nav pieredzes ar valsts noteikumu praktisku piemērošanu;
- darbinieku pieņemšana ir galvenais sarežģījums darbības uzsākšanas sākumposmā; to varētu risināt ar norīkojumiem, proti, citu iestāžu darbinieku norīkošanu darbā ETSG (kura sedz izmaksas);

¹

Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinums par tematu "Jaunas perspektīvas ETSG regulas pārskatīšanā", kas pieņemts 2011. gada 27. februārī. *CDR 100/2010*, ziņotājs — Galisijas reģiona priekšsēdētājs *Alberto NÚÑEZ FEIJÓO* kgs (ES/PPE).

- lēmumu pieņemšanas struktūras un ar tām saistītās paplašināšanās un ar darbību saistītu lēmumu pieņemšanas problēmas. Pirmkārt, dalībnieku pārstāvības proporcijas vai paritātes sistēma ETSG struktūrās lielākoties nav pietiekami elastīga. Tas var apgrūtināt paplašināšanos, ja paredzēta jaunu dalībnieku uzņemšana, un lēmumu pieņemšana var kļūt “stīva”, neparedzot elastīgas pieejas. Tāpēc lēmumiem par svarīgiem stratēģiskiem jautājumiem vajadzētu būt vienprātīgiem;
- ETSG, kuras sevi noteikušas par atvērtām sistēmām pārrobežu iniciatīvu īstenošanai, veicot dažas darbības, varētu saskarties ar neparedzētiem juridiskiem šķēršļiem. Tā noticis, piemēram, attiecībā uz veselības apdrošināšanu mācekļu apmaiņas projektos.

Gadījumu izpēte

Turpmāk attēlotajā tabulā uzskaitītas izveidotās ETSG².

ETSG nosaukums	Valstis ³	Svarīgākās norises vietējā līmenī
Eirometropole <i>Lille-Kortrijk-Tournai</i>	<u>FR</u> , BE	Atrisināti personāla jautājumi un turpinās darbs ar pārrobežu konurbācijas pārvaldību, koncentrējoties uz darba organizācijas metožu nostiprināšanu, stratēģiju izstrādi un nelielu izmēģinājuma projektu īstenošanu.
<i>Ister-Granum</i>	<u>HU</u> , SK	ETSG izveides pamatā ir iepriekš ilgstoši īstenota sadarbība (pirmais eiroreģions “jaunajās” dalībvalstīs), un tās mērķis ir stiprināt ekonomikas un sociālo kohēziju 89 pašvaldībās, kas iesaistījušās grupā.
<i>Galicia - Norte de Portugal</i>	<u>ES</u> , PT	ETSG izveidoja jau 2008. gadā, tomēr tā sāka darboties 2010. gadā. Galisiju ļoti smagi skāra ekonomikas krīze, un ETSG, kas rīkojas darba ņēmēju kopienas interesēs, aktīvi īstenojusi pasākumus, lai palielinātu attiecīgās teritorijas sociālo un ekonomikas kohēziju.
<i>Amphictyony</i>	<u>GR</u> , CY, IT, FR	Grupā sadarbojas 53 pašvaldības no Kipras, Grieķijas, Itālijas un Francijas. Iecerēts ar laiku to paplašināt, iesaistot trešās valstis, piemēram, Serbiju, Turciju, Izraēlu un Palestīnu.
<i>UTTS⁴</i>	SK, <u>HU</u>	Grupu 2009. gada janvārī izveidoja Ungārijas un Slovākijas vietējās pašvaldības, lai veicinātu abu teritoriju ekonomikas un sociālo kohēziju. <u>Izvirzīts mērķis darbībā iesaistīt partnerus no Ukrainas.</u>
<i>Karst-Bodva</i>	<u>HU</u> , SK	Grupa aptver ģeogrāfiski nelielu teritoriju dabas mantojuma zonā, un tās darbība vēl nav uzsākta. Kaut arī grupa aktīvi cenšas iesaistīt jaunus dalībniekus, tomēr šķiet, ka izvirzītie

² Lai arī intervēti pārstāvji no lielākās daļas Eiropas teritoriālo sadarbības grupu, dažos minētajos gadījumos veikta vienīgi dokumentu izpēte.

³ Pasvītota valsts, kurā ir ETSG juridiskā adrese.

⁴ Atbilstoši tam, ko norādījis viens no pārstāvjiem, šīs ETSG darbība tomēr ir bijusi sarežģīta un nav skaidrības par tās turpināšanu.

ETSG nosaukums	Valstis³	Svarīgākās norises vietējā līmenī
		pievienošanās kritēriji ir ļoti ierobežojoši, jo vairāki kandidāti tika noraidīti.
<i>Duero-Douro</i>	<u>ES</u> , PT	ETSG ar vislielāko dalībnieku skaitu; tajā iesaistītās personas ļoti aktīvi uzņemas atbildību par grupas darbību. Plānots ETSG paplašināt, uzņemot 17 jaunus dalībniekus. Palielināts darbinieku skaits. Grupas darbību ievērojami uzlabo iepriekš ilgstoši īstenotā sadarbība.
<i>West-Vlaanderen /Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale</i>	<u>FR</u> , BE	ETSG darbību uzlabo dalībnieku iepriekš ilgstoši īstenotā sadarbība. Grupas īsteno daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, kas ļauj pastiprināt sociālo un ekonomikas kohēziju. Viens no grupas dalībniekiem pašlaik īsteno nozīmīgas strukturālas pārmaiņas, kas ietekmē ETSG darbību.
<i>ARCHIMED</i>	<u>IT</u> , ES, CY	Grupā iesaistījusies Sicīlija, Baleāru salas un Larnakas attīstības aģentūra no Kipras. Grupas mērķis ir izveidot Vidusjūras reģiona salu sadarbības un apmaiņas telpu un aizstāvēt tās kopējās intereses Eiropas Savienībā.
Eiropas reģions <i>Pyrénées-Méditerranée</i>	<u>FR</u> , ES	ETSG, kurā iesaistījusies četri reģionālā līmeņa partneri, un tās izveides pamatā bija politiska vajadzība sadarboties. ETSG pašlaik īsteno interesantus projektus izglītības, uzņēmējdarbības un kultūras jomās. Pašlaik notiek diskusijas par šīs ETSG nozīmi reģionālajā un valstu politikā.
Eiropas reģions <i>Strasbourg-Ortenau</i>	<u>FR</u> , DE	Impulsu grupas veidošanai devis un darbinieku komandu motivējis plaša mēroga pilsoniskās līdzdalības projekts, kā arī vairāki citi projekti. Juridiskā aspektā ETSG darba dinamiku pēdējā laikā ietekmējusi nesenā partnerības paplašināšana un ar nodarbinātību saistīti jautājumi.
<i>ZASNET</i>	<u>PT</u> , ES	Grupu izveidoja 2010. gada sākumā, un viens no pirmajiem svarīgajiem soļiem bija kopīgas deklarācijas pieņemšana par biosfēras rezervātu, lai veicinātu kopīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību.
<i>Grande Région</i>	<u>FR</u> , DE, BE, LU	ETSG, kas darbojas kā daudzpusējas sadarbības programmas vadošā iestāde, pašlaik izstrādā jaunas darba metodes un gatavojas mainīt pienākumu sadali starp galvenajiem programmas dalībniekiem (vadošā iestāde, kopīgais tehniskais sekretariāts, uzraudzības komiteja).
<i>Hospital de la Cerdanya</i>	<u>ES</u> , FR	Slimnīcu pašlaik būvē, un to atklās 2012. gadā; ETSG kļūst arī par galveno struktūru dažādu reģionālās pārvaldības iniciatīvu īstenošanai veselības aprūpes nozarē.

ETSG nosaukums	Valstis ³	Svarīgākās norises vietējā līmenī
Eirorajons <i>Saar Moselle</i>	<u>FR</u> , DE	ETSG pamatā ir 10 gadu ilga iepriekšēja sadarbība, un tās mērķis ir veicināt attīstību teritorijā, kurā dzīvo 600 000 iedzīvotāju, koncentrējoties uz tūrisma, veselības un transporta jomām. Izvirzīts mērķis kopīgi īstenot pārvaldību un pastiprināt Vācijas un Francijas sadarbību.
<i>Pons Danubii</i>	<u>SK</u> , HU	Pilsētu sadarbības grupa, kas izveidota 2010. gadā; tā iecēlusi direktoru un proaktīvi cenšas nostiprināties, īstenojot projektus, kas finansēti no Eiropas teritoriālajai sadarbībai (ETS) paredzētajiem līdzekļiem.
<i>Abauj-Abaujban</i>	SK, <u>HU</u>	Grupa izveidota 2010. gada vidū, un tās pamatā ir iepriekš īstenoti un pašreizēji ETS projekti. Tās darbības struktūra ir fonds, kas diezgan aktīvi īsteno pārrobežu pasākumus dažādās jomās.
<i>Bánát-Triplex Confinium Ltd.</i>	<u>HU</u> , RO	Grupa izveidota 2011. gada janvārī, un tajā darbojas 74 pašvaldības. Tās darbība saistīta ar konkurētspējas un attīstības stratēģiju īstenošanu lauksaimniecības inovācijas jomā, atjaunojamo enerģijas avotu jomā, infrastruktūras, kā arī izglītības un apmācības jomā. Tāss mērķis ir iesaistīt dalībniekus no Serbijas.

Dažas grupas pašlaik ir veidošanas procesā. Turpmāk sniegtie trīs piemēri izraudzīti tādēļ, ka veidojamās grupas īsteno jaunus uzdevumus, ko neīsteno citas ETSG:

- ETSG “*Esch-Belval*” — koordinējošā iestāde projektam ar mērķi pārveidot 600 hektāru plašu bijušo rūpniecības teritoriju uz Francijas un Luksemburgas robežas.
- “Starptautiskais jūras dabas parks *Bouches du Bonifacio*” — tā mērķis ir kopīgi apsaimniekot divām valstīm piederošu jūras rezervātu, kas atrodas starptautiskā jūras šaurumā starp Korsiku un Sardīniju.
- Projekts “*Interreg IVB NWE ‘Code 24’*” — paredzēts izveidot ETSG, kas nodrošina sadarbības pastāvību. Projekta mērķis ir koordinēt ekonomikas attīstību un telpisko, transporta un ekoloģisko plānošanu Eiropas dzelzceļa tīkla (*TEN-T*) 24. asī, kas savieno Roterdamu un Dženovu.
- “Eiropas pilsētvides zināšanu tīkls” — tās pamatā būs jau agrāk izveidots apmaiņas tīkls par pilsētu attīstības jautājumiem, kurā ir dalībnieki no 15 dalībvalstīm.

Galvenie secinājumi

Pašlaik, kad aizritējuši 3,5 gadi, kopš tiek reāli veidotas ETSG (pirmo izveidoja 2008. gadā), var izdarīt secinājumus par dažām ģeogrāfiskām kopsakarībām.

ETSG veidošana visaktīvāk notiek, sadarbojoties šādām valstīm šādās jomās:

- Spānija, Francija un Portugāle — reģionālās attīstības veicināšana pierobežā. ETSG veidošanas galvenais stimuls attiecīgajās pierobežas teritorijās ir jau iepriekš ilgstoši īstenota sadarbība. Pastāvīgā attīstība bijusi cieši saistīta ar ievērojamo valodas un kultūras līdzību, un tai bijis arī politisks pamats — noslēgti dažādi līgumi, ar kuriem vēl pirms ETSG ir veidotas dažādas sadarbības struktūras;
- Beļģija, Luksemburga, Francija un Vācija — integrētu konurbāciju politika. Kopš 19. gadsimta 50-ajiem gadiem vērojama nemitīga ekonomiskā un pilsoniskā integrācija; teritorijā, kas ir blīvi apdzīvota un spēcīgi integrēta, kopš 2006. gada ir izveidotas vairākas ETSG (eirorajoni un eirometropole), lai pārvaldītu pārrobežu teritorijas vai konurbācijas, veidojot stratēģijas un izstrādājot un īstenojot projektus;
- Ungārija un Slovākija — ETSG kā instruments vietējās un reģionālās attīstības iniciatīvu īstenošanai. Attiecīgajās teritorijās pagājušajā gadā diezgan aktīvi noticis ETSG veidošanas process, un līdztekus ETSG “*Ister Granum*” izveidotas arī jaunas ETSG, kas ir ievērojami atkarīgas no ETS projektu finansējuma;
- Vidusjūras baseins — ETSG kā instruments vāji izteiktas sadarbības strukturālai stiprināšanai, veicinot kultūras apmaiņu, politisko dialogu un kopīgo interešu aizstāvēšanu ES līmenī.

Izveidoto ETSG uzdevumus var iedalīt šādi:

- Plašas iniciatīvas, ar kurām veido politiku, izstrādā stratēģijas un veic pasākumus, ko var saistīt ar stratēģiju “Eiropa 2020”; lielākā daļa izveidoto ETSG darbojas daudzās un dažādās jomās. Minētā veida ETSG pēta un stiprina jaunus pārvaldības veidus un kohēziju. Tām raksturīga jaunas ģeogrāfiskas vienības izveide un politiska diskusija starp dalībniekiem, kuri iepriekš nerīkoja regulāras tikšanās. Attiecīgās ETSG tieši izvirza mērķi pārvarēt šauras vietējās intereses, lai veidotu plašāku attīstības stratēģiju.
- ETS programmu pārvaldība: viena ETSG darbojas kā vadošā iestāde daudzpusējai pārrobežu sadarbības programmai, kurā iesaistītas četras dalībvalstis.
- Publisko pakalpojumu sniegšana: ETSG “*Hospital de la Cerdanya*” pārvalda slimnīcu; šī grupa — spriežot pēc iesaistīto finanšu apjoma un ietekmes — apliecina īpaši stingru apņemšanos darboties kopīga mērķa labā. Slimnīcu atklās 2012. gadā, un tās izveide ir ilgstošu un intensīvu diskusiju procesa iznākums. ETSG “*Duero-Douro*” plāno apvienot pašvaldību sociālos pakalpojumus. Izveides procesā esošā ETSG “*Parc Marin International des Bouches du Bonifacio*” kopīgi apsaimniekos pārrobežu dabas parku.

Šobrīd tiek apspriestas arī pilnīgi jaunas un līdz šim neīstenotas pieejas Eiropas teritoriālās sadarbības grupām un to uzdevumi. Laikposmā pēc 2013. gada ETSG varētu kļūt par vadošo elementu ETS tīkla programmu, piemēram, *INTERACT* un *ESPON*, pārvaldībā.

ETSG kā atzītas juridiskas vienības varētu gan stiprināt dalībvalstu apņemšanos īstenot minētā veida programmas, gan arī atbalstīt jaunas pieejas pārvaldībai un finanšu vadībai (tādējādi pārvarot pašreizējos īstenošanas šķēršļus).

Teritoriālā kohēzija un pārvaldība

Izskatot šim dokumentam izstrādāto gadījumu analīzi, ir vērojami trīs galvenie veidi, kā ETSG sniedz ieguldījumu teritoriālās kohēzijas un pārvaldības jomā:

- tās ļauj uzlabot dalībnieku un partneru sadarbību, nodrošinot stabilu struktūru visu attiecīgo partneru sarunām;
- tās palīdz popularizēt teritoriālo kohēziju, jo ETSG veicina teritoriālās sadarbības publisko atpazīstamību, tostarp šādai sadarbības formai ir lielāka juridiskā, politiskā un ekonomiskā ietekme;
- ETSG tiesiskais regulējums palīdz panākt uzlabojumus.

ETSG komunikācijas stratēģijas paplašināšanas iespējas

ETSG komunikācijas stratēģijas pamatā vajadzētu būt diviem galvenajiem darbības virzieniem:

- izveidot un attīstīt ETSG forumu: forumam ir jāietver ne tikai aptuveni 30 izveidotās vai izveides procesā esošās ETSG, bet arī plašāka iesaistīto personu grupa, piemēram, atbalsta organizācijas, eksperti un citas pārrobežu struktūras;
- palielināt izpratni un veicināt plašāku interesi par ETSG: pašlaik tiek īstenotas aptuveni 80 ETS pārrobežu sadarbības programmas un aptuveni 15 ETS starptautiskās sadarbības programmas; Labuma guvēji minētajās programmās ir iestādes, kas ir ieinteresētas jaunos sadarbības veidos, un minētās iestādes var uzskatīt mērķauditoriju, kura var veidot Eiropas teritoriālās sadarbības grupas. Stratēģija jāvērs arī uz valsts līmeņa pārvaldes iestādēm.
- Tā kā pašlaik izveidoto ETSG skaits ir neliels, galvenais uzdevums ir informēt par Eiropas teritoriālās sadarbības grupas struktūru kā par pievilcīgu instrumentu, ko būtu lietderīgi iekļaut dalībnieku darba kārtībā, it īpaši, uzsākot apspriešanu un diskusijas par nākamo laikposmu (2014.–2020. gads). Sevišķa uzmanība minētajā procesā būtu jāpievērš šādiem diviem punktiem:
- stiprināt saikni ar ETS tīkla programmām (*INTERACT*, *URBACT*, *Interreg IVB*, *ESPO*), jo ar to palīdzību varētu palielināt izpratni par ETSG;
- vadīt diskusiju par ETSG nozīmi Eiropas teritoriālajā sadarbībā. Kopienas finansējums arī turpmāk būs galvenais stimuls ar teritoriālo sadarbību saistītu projektu īstenošanai. Minētais finansējums ir būtiski svarīgs ļoti daudzu izveidoto Eiropas teritoriālās sadarbības grupu nostiprināšanai. Tā kā Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts gatavos pārskatu par ETSG regulas īstenošanas stāvokli 2011. gadā un izstrādās priekšlikumus tās uzlabošanai, nepārprotami pausts atbalsts Eiropas teritoriālās sadarbības grupām var pārliecināt par to pievienoto vērtību un tādējādi ietekmēt arī programmas izstrādi nākamajam posmam (2014.–2020. gadam).

Lai uzrunātu plašāku auditoriju, būtu jāizmanto šādi — samērā labi zināmi — instrumenti:

- ETSG foruma tīmekļa vietne un kopējs konsultatīvais forums. Tīmekļa vietnei ir jādarbojas kā galvenajam informācijas avotam, izmantojot arī visjaunāko tiešsaistes saziņas praksi (“*web 2.0*”) — tiešsaistes forumu un sociālo kontaktu vietnes. Nevajadzētu par zemu novērtēt ieguldījumu, kas nepieciešams regulārai aktualizēšanai; attiecībā uz plānoto konsultatīvo forumu ir skaidrs, ka iesaistītās puses būs ļoti ieinteresētas viedokļu apmaiņā par juridiskajiem jautājumiem;
- saiknes un pastiprināta sadarbība ar citiem informācijas centriem, īpaši ar Reģionālās politikas ģenerāldirektorātu, *INTERACT*, *URBACT*, Pārrobežu operatīvo misiju (*Mission Opérationnelle Transfrontalière*), Eiropas Robežreģionu apvienību un citām atbalsta organizācijām;
- ekspertu grupas divās speciālo zināšanu jomās: pirmkārt, pārvaldības, stratēģiju un politikas veidošanas jomā, otrkārt, tiesību normu interpretācijas jomā. Saistībā ar ekspertu grupām tomēr ir

vajadzīga precizēšana par ekspertu finansēšanu, jo valstu īpašās prasības un administratīvā kultūra var radīt sarežģījumus minētajā jomā;

- īpaši rīkoti pasākumi, tieši kontakti un regulāra saziņa pa tālruni joprojām ir galvenie priekšnoteikumi veiksmīgai darbībai tīklā. Pat labi pārvaldīti tiešsaistes forumi nevar aizstāt regulārus kopienas veidošanas pasākumus. Svarīgākās mērķgrupas ir ETSG ieinteresētās personas, paziņotājas iestādes, ETS programmu dalībnieki un labuma guvēji;
- lai gūtu pārskatu par norisēm attiecīgajā jomā, joprojām svarīga būs uzraudzība. Pašreizējais novērtēšanas biežums — reizi gadā — šķiet pietiekams, lai pienācīgi novērtētu vietējā līmeņa norises. Sagaidāms, ka ETSG skaits palielināsies, tāpēc pārskatu sagatavošanas metode būs jāmaina, un to varētu pielāgot, lai materiāls būtu piemērots tūlītējai ievietošanai tīmekļa vietnē.
